Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 477 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 (Ն. Տ.) 17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1885 | 7 ԶԻԼԳԱՏԷ 1302

40 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ Օրագրի Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues a l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han.

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գաղղիական ամսաթ.	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց » և Ռուսական Թղթատարով տարեկան » »	240
Գաւառաց համար և Ռուսական Թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	28

[illegible]

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Փորձակայութեան ծոռամբ, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ, 3 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ,
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

ՊԷՐԱՏՆԵՐԸ

Վերջին եօթնեկին ամենէն զբաղեցուցիչ դէպքն է Պէրատներու խնդրոյն կարգադրութիւնն ըստ ազգային վաղեմի առանձնաշնորհմանց: Յոռետեսք ոմանք կը գուշակէին դժուարութիւններ նորընտիր Ս. Պատրիարքին Պէրատին առթիւ, յիշելով մանաւանդ թէ վերջին ժամանակներս Առաջնորդաց տրուած Պէրատներու մէջ փոփոխմունք կային: Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը սակայն, կատարելով հարկաւոր դիմումներն ու բանակցութիւններն որոց վրայ մինչեւ վերջը լռութիւն պահուեցաւ, յաջողեցաւ բարեխնամ Կառավարութենէն ստանալ այս խնդրոյ կարգադրութիւն ազգային բաղձանաց համաձայն: Ո՛չ միայն իրեն, այլ նաեւ Նորընտիր Առաջնորդաց տրուած Պէրատք յար և նման են նախկին պատճէններու: Ազգային զգացման թարգման կանգնելով, Երեսփ. Ժողովը այս առթիւ երախտագիտութիւն յայտնեց առ Կայսեր. Կառավարութիւնն:

Յորմէհետէ Բ. Դուռը բարեհաճեցաւ նոյնութեամբ վերահաստատել Յունաց Պատրիարքարանին առանձնաշնորհումները, շատ խորագիտութեան պէտք չի կար հետեւցնելու համար թէ նոյն բարեհաճութեամբ անփոփոխ պիտի պահէր նաեւ Հայոց Պատրիարքարանին առանձնաշնորհումները: Յիրաւի, Հանգուցեալ Ս. Պատրիարքին օրով, 1883 տարւոյ վերջերն, ազգային առանձնաշնորհմանց վրայ Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ կողմէ ստորագրուած Թագրիր մը մատուցուած էր Դատական Նախարարութեան, և Կառավարութիւնը չէր պատասխանած այդ կարեւոր պաշտօնագրոյ: Բայց երբ այնուհետեւ Պէրատները նոյնութեամբ շնորհելով Բ. Դուռը գործնականապէս կը վերահաստատէ ազգային առանձնաշնորհումները, մեզ կը մնայ ընդունիլ արդէն տրուած բացատրութիւնը թէ, Համագումար Ժողովոյ Թագրիրին պատասխան չտրուիլը ձեւակերպութեան մը պատճառաւ էր լոկ, և սկզբան խնդրոյ մը վերագրելի չէր բնաւ: Համագումար Ժողովը վարչային կազմակերպեալ մարմին մը չէ, որուն հետ ուղղակի բանակցութեան կարենայ մտնել Բ. Դուռն, որ կը պատասխանէ Պատրիարքարանի Խառն Ժողովոյն, կամ Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց Թագրիրներուն, բայց ուղղակի յարաբերութիւն չի կրնար ունենալ այնպիսի ստուարաթիւ գումարման մը հետ ինչպէս է Եկեղեցական Համագումար Ժողովը: Այս ձեւային և օրինական դիտողութեամբ, Դատական Նախարարութիւնն այն ատեն տրամադիր իսկ գտնուած էր ետ դարձնելու Առանձնաշնորհմանց Թագրիրը. բայց յետոյ, թէեւ ետ կեցած էր այս խորհուրդէ, բայց պատասխան ալ չէր տուած: Յոռետեսք ոմանք, յեղյեղելով թէ Առանձնաշնորհմանց Թագրիրը (զոր անցեալ տարի Արեւելք Յաւելուածով մը հրատարակեց), անպատասխանի մնացած էր, կարծել կու տային թէ Առանձնաշնորհմանց խնդիրն իսկ ազգային եկեղեցական արտօնութեանց աննպաստ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր: Բայց նախ այն իրողութիւն թէ Յունաց համանման առանձնաշնորհմունք նոյնութեամբ վերահաստատուեցան, և յետոյ շաբթուս մէջ Պատրիարքին և Առաջնորդաց Պէրատներուն նոյնութեամբ տրուիլը բաւական պատճառներ են հետեւցնելու թէ Առանձնաշնորհմանց խնդիրն հիմնապէս կարգադրուած է Տէրութեան և Ազգին շահուց ու բաղձանաց կատարելապէս համաձայն եղանակաւ:

Արդարեւ կը մնայ տակաւին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին Պէրատի խնդիրն, որ այնքան զբաղեցուց հոգելոյս Ս. Պատրիարքը: Նորագոյն տեղեկութեանց նայելով, անհաւանական չէ, որ այս խնդիր բարեկամօրէն կարգադրուի՝ մասնաւոր բանակցութեամբք ի մէջ Նորընտիր Պատրիարքին և Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին: Երբ Ամեն. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութիւնը վաւերացուի, և երբ Ն. Ամենապատուութիւն Կ. Պոլիս հասնի, հաւանօրէն Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսն ալ Կ. Պոլիս պիտի գայ, և Մայր-Աթոռոյ և Կիլիկիոյ մասնաւոր Կաթողիկոսութեան յարաբերութիւնք գոհացուցիչ կերպիւ պիտի կարգադրին միանգամ ընդ միշտ: Այս եկեղեցական խնդիր անգամ մը լուծուելէն յետոյ, Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան և Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան վարչային յարաբերութեանց խնդիրն աւելի դիւրաւ պիտի կարգադրի: Մաղթենք որ այս լաւատես ենթադրութիւնք իրողութեամբք հաստատուին ի մօտոյ:

* * *

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆ

Եթէ իրենց պաշտօնական շրջանն աւարտած Քաղաքական Ժողովներն, աւելի խելացի և աւելի խորամանկ, հաճութեամբ չեն հրատարակեր իրենց Համարատուութիւնը, թերեւս այն պատճառաւ է որ չեն ուզեր Կրօն. Ժողովոյն Համարատուութեան նման երկար բարակ քննադատուած տեսնել զայն: Ազգ. Ժողովոյ վերջին նստին մէջ այս առթիւ տեղի ունեցած վիճաբանութիւնը նախատեսուած էր անկարեւոր և ապարդիւն լինելու, զի որպէս նշանակեցինք մեր յուլիս 24 թուով, Կրօն. Ժողովոյ Համարատուութիւնն իսկ չի պարունակեր ուսումնասիրութեան ու քննադատութեան ճոխ նիւթ մը: Մի քանի հասարակ տնօրինութիւններ, օգտակար բան մը կատարած չլինելուն համար բացատրութիւններ ու նորոգմութեան խնդրուածներ, և յառաջաբանէն ու վերջաբանէն աւելի կարեւոր պարունակութիւն մը, ահա՛ Կրօն. Ժողովոյ միամեայ Համարատուութիւնն երկու բառով: Կրօն. Ժողովոյ միակ արժանիքն՝ ո՛ր է Համարատուութիւն մը հրատարակած լինելն էր, ո՛չ թէ նոյն ինքն Համարատուութեան ճոխութիւնն և պարունակութեան հանրօգուտ շահեկանութիւնը: Քանի որ այսպէս էր, Տեարք Երեսփոխանք իրենց բոլոր սրամտութեամբ հանդերձ չէին կրնար օգտակար քննադատութեանց բեղմնաւոր նիւթեր գտնել անոր մէջ: Եւ իրօք, պարզ ժամավաճառութենէ մը անդին չէին անցներ Տեղապահական խնդրոյն անգամ գացած դէպքերուն և Հաճնոյ բռնի ամուսնութեան խնդրոյն վրայ եղած շատ մը խօսքեր, քանի որ բաւական ծեծուած և լուսաւորուած էին այս և ուրիշ խնդիրք, որք կը վերաբերէին Կրօն. Ժողովոյն անցեալ միամեայ պաշտօնավարութեան:

Երկու կէտեր միայն գրաւեցին մեր ուշադրութիւն Երեսփոխանաց կողմէ եղած քննադատութեանց մէջ. զի այս երկու կէտերու վրայ Կրօն. Ժողովը ապագային մէջ լաւագոյն բան մը կրնայ ընել. — Մին ամուսնական դատերուն վրայ բնաւ տեղեկութիւն չհրատարակուելն է. միւսն ալ ազգ. վարժարաններու կրօնային ուսմանց դասերուն Կրօն. Ժողովոյ կողմէ բաւականին հոգ չտարուիլն է:

Ինչո՞ւ համար Ազգին բնաւ տեղեկութիւն չտրուի թէ Դատաստանական Խորհրդոյն և Կրօն. Ժողովոյն ամէն տարի ո՛րչափ ամուսնական խնդիրք կը ներկայացուին. ինչպիսի բնութիւն ունին այս խնդիրք. ո՛րչափը կը լուծուին դատավարութեամբ և ո՛րչափն՝ հաշտութեամբ, և թէ ինչ տնօրինութիւնք կը լինին անուղղայ ամուսիններու համար, և ն. և ն.: Յայտնի է թէ եւրոպական ազգաց մէջ, երբ ամուսինք իրարմէ բաժնուելու կամ իրենց միութիւն բոլորովին լուծելու համար դատարանի կը դիմեն, հաշտութեան նախնական փորձերէն յետոյ զորս դատաւորը կ'ընէ, դատաստան հրապարակաւ տեղի կ'ունենայ: Այս հրապարակային դատաստան ունի իւր օգուտներ. զի դժտեալ ամուսինք, գիտնալով որ՝ եթէ չհաշտուին փոխադարձ զիջումներով իրենց բոլոր գաղտնիքներ պիտի հռչակուին ի լուր աշխարհի, ծայրագոյն պարագայից մէջ միայն կը դիմեն դատարանի: Ամուսնական գաղտնիքներու հրապարակումը Դամոկլէսի սուր մէ որ ընդ միշտ կախուած կը մնայ անհաւատարիմ, անպարկեշտ, անուղղայ ամուսնոյ գլխոյն վերեւ: Հանրային կարծեաց անաչառ դատաստանին դիմելու երկիւղը փոքր ի շատէ արժանապատուութեան զգացում կրող ամեն ամուսնոյ վրայ փրկարար ներգործութիւն մը կ'ընէ: Այսպիսի պայմանց մէջ դատարանի կը դիմէ այն ամուսին միայն որ երբ կ'ամբաստանէ զի՛ր լծակից՝ ինքզինք բաւական մաքուր կը զգայ հանրային համակրութիւնը իւր կողմ շահելու համար՝ երդուելոց ու նախագահող դատաւորին վճռէն յառաջ, կամ իւր վիշտեր բաւական խորին ու անբուժելի կը գտնէ՝ իւր դիմումն ի դատական իշխանութիւն արդարացնելու համար հասարակութեան առջեւ:

Բայց, իւր ամեն առաւելութեանց հակառակ, ամուսնական դատերու հրապարակումը չէ բնաւ որ կը խնդրուի: Անուններ, մականուններ, հասցէներ և թուականներ չեն որոց հրատարակութիւն մը կարելի և հանրօգուտ կը համարուի: Բայց առանց այս անձնական և անհատական մանրամասնութեանց, Դատաստանական Խորհուրդն ու Կրօնական Ժողովը — որ ամուսնական խնդրոց մէջ Դատաստանական Խորհրդոյ նկատմամբ վերաքննիչ դատարան մ'է, — կրնան ամեն տարի տեղեկագրով մը յայտնել թէ ինչպիսի և ո՛րչափ ամուսնական դատեր ներկայացուեցան և իրենք ինչպիսի տնօրինութիւններ ըրին: Այսպիսի ծանօթութիւններէ կրնան օգտիլ ամենէն յառաջ այն ամուսինք որք դժբախտաբար պէտք կ'ունենան Պատրիարքարան դիմելու. զի ճիշդ գաղափար մը կը ստանան թէ ինչպիսի պարագայից մէջ ինչպիսի տնօրինութիւններ կրնան սպասել Պատրիարքարանի դատարաններէն: Այսպիսի ծանօթութիւններէ կ'օգտին նաեւ ամեն անոնք որ ուշադրութեամբ ու հոգածութեամբ կը դիտեն Ազգին բարոյական վիճակն, և հետաքրքիր են իմանալ թէ ամեն տարի ո՛րչափ միութիւնք կը կազմուին և ո՛րչափ կը քակուին, և ինչպիսի պատճառներով ու պարագաներով: Այսպիսի վաւերական ծանօթութիւններ նիւթ կը հայթայթեն հրապարակագրին ալ, օրէնսդրին ալ, քարոզչին ալ, կրօնային իշխանութեան ալ՝ լրջօրէն զբաղելու հայ ժողովրդեան բարոյական, ընտանեկան և ընկերական հարցերով, որք դժբախտաբար զոհ կ'երթան «լաւութիւն պահելու դաւադրութեան մը.» — ինչպէս Բէլ Մէլ Կէզէթ կ'ըսէր Լոնտոնի ընկերային զեղծմանց նշաւակման առթիւ: Շատ արդար էր այն դիտողութիւն թէ այս ընտանեկան խնդիրք անտարբեր չեն կրնար համարուիլ Ազգին համար, քանի որ Ազգին կեանքն իսկ ընտանեկան կեանքին հետ կապուած է: Այս ընտանեկան կեանք, որ երբեմն մաքրութեան տիպարն էր, և մեր Ազգին գլխաւոր ոյժն ու յենարանը կը կազմէր, կարգ մը ստորադասեալ զեղծումներով տկարանալ և քայքայիլ սկսած է. Կ'ըսուի թէ այս ընթացքով օր մը բարեկարգ ընտանիքներ բացառութիւն պիտի լինին, ինչպէս մինչեւ հիմա անբարեկարգ ընտանիքներ էին բացառութիւնն: Անհրաժեշտ է որ Ազգը գիտնայ թէ ո՛ր աստիճան ճշմարտութիւն կայ այս յոռետեսութեան մէջ, և ամեն տարի համար մը ստանայ իւր ներքին կենաց հետ այնքան սերտ առնչութիւն ունեցող գործի մը վրայ, ինչպէս համար կը ստանայ կամ կ'ուզէ ստանալ իւր ազգային կենաց ուրիշ կարեւոր երեւոյթներուն վրայ:

Կը յուսանք թէ Կրօն. Ժողովը, — որ ինչպէս անգամ մ'ալ ըսինք տեսակին մէջ լաւագոյն կազմակերպութիւն ունեցող մարմին մ'է ներկայ պարագայից մէջ, — կ'օգտի այս արդար դիտողութիւններէ, և կը ջանայ իւր և Դատաստանական Խորհրդոյ տնօրինած ամուսնական խնդրոց մէկ համարատուութիւնը պատրաստել առանց սպասելու իւր պաշտօնավարութեան վախճանին: Ահա՛ գործ մը որոյ օգտակարութեան և դիւրութեան վրայ տարակոյս բնաւ չկայ: Կրօն. Ժողովը հարկաւ չի խուսափիր այսպիսի գործ մը ի գլուխ հանելու աշխատութենէն ու փառքէն:

* * *

Միւս դիտողութիւնը զոր յատկապէս նշանակելու չափ կարեւոր կը համարինք, բազմափորձ և կրօնասէր ծերունի Երեսփոխան մ'ըրաւ, հաստատելով իւր անձնական ծանօթութեամբ թէ Կրօն. Ժողովէն կարգեալ քննիչք կարգ մը ազգ. վարժարաններ չէին շրջած՝ տարեկան քննութեանց ներկայ գտնուելով կրօնային ուսմանց վրայ քննութիւններ ընելու համար, և թէ այս մասին Համարատուութեան մէջ գրուած կանոնք ու հրահանգք մեռեալ տառ կը մնային: Այս զանցառութիւն որչափ ցաւալի է որչափ Կրօն. Ժողովոյն համար աննահանջելի պարտաւորութիւն մ'է՝ թէ Սահմանադրութեան և թէ Եկեղեցւոյ օրինաց՝ մտնել հսկել ազգային հանրային ու մասնաւոր վարժարաններու մէջ կրօնի և բարոյականի դասերուն աւանդման վրայ: Կը լսենք թէ Կրօն. Ժողովէն կարգեալ քննիչներ այս պաշտօնին ընելու համար թոշակ կը խնդրեն եղեր: Կը յուսանք թէ հիմաւոր չէ այս լուր. բայց ուրիշ առիթներու մէջ գիտենք թէ եկեղեցականք, և կուսակրօն եկեղեցականք, իրենցմէ խնդրուած ազգային բացառիկ պաշտօն մը կատարելու համար ամենէն առաջ նիւթական գոհացուցիչ պայմաններ կը խնդրեն: Դիտելի է որ բազմաթիւ աշխարհական ազգայիններ, որք պաշտօն կը վարեն իբրեւ Երեսփոխան, Վարչութեան անդամ, Թաղ. Խորհրդոյ անդամ, Հոգաբարձու, ևն. ձրի կը ծառայեն Ազգին, մինչ Ազգէն չեն ստանար իրենց ապրուստին ո՛ և է մասն, և ակներեւ է թէ զո՛նէ աշխարհականաց ընթացքէն դրդեալ, եկեղեցականք, որոց ապրուստ Ազգէն ապահովեալ է քիչ թէ շատ, պէտք չէ խօսք տան յաւելուածական պաշտօններէ որք կրնան մերթ ընդ մերթ յանձնուիլ իրենց:

* * *

ՎԻՃԱԿ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի բաց առեալ այս երկու կէտեր, որք գրեթէ դիպուածօրէն յիշուեցան, Համարատուութեան վիճաբանութեան մէջ որով Ազգ. Ժողովը զբաղեցաւ ուրբաթ օր, չենք գտներ միտք մը, նորութիւն մը, յորմէ Ազգը կարենայ օգտիլ: Արդարեւ, հայ եկեղեցականութեան վիճակին վրայ ընդհանուր խօսքերով ճապաղ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ բաւական կրիւք: Ապահով պէտք է լինինք թէ այդպիսի վիճաբանութիւններ աւելի կը նպաստեն աշխարհական և եկեղեցական դասերու մէջ կիրքեր արծարծելու և կուսակցական զգացումներ զօրացնելու, քան հայ եկեղեցականութեան մտային ու բարոյական մակարդակը բարձրացնելու: Թէ այս մակարդակ խոնարհ է յոյժ, կը տեսնենք թէ չեն ուրանար եկեղեցականներն իրենք եւս, եպիսկոպոսունք և վարդապետք, ինչպէս նաեւ քահանայք: Առ ի՞նչ ուրեմն կը ծառայէ շարունակ անոնց երեսը զարնել իրենց դասուն յետնեալ և ստորնացեալ վիճակն: Իմաստասիրական չէ այդպիսի վիճաբանութիւն մը: Անկարելի է որ Ազգի մը եկեղեցական դասը շատ ետեւ ու ստորին վիճակ մ'ունենայ, երբ աշխարհական դասն ունի շատ բարձր վիճակ մը: Սերտ կապակցութիւն մը կայ Ազգի մը ամեն դասուց վիճակին ու պայմաններուն մէջ: Եթէ դասք ոմանք կ'իջնան, իրենց ետեւէն կը քաշեն միւսներն ալ, և եթէ ոմանք կը բարձրանան, մնացեալք անշարժ չեն կրնար կենալ. տեսութիւն մը յորմէ կը հետեւի թէ, եթէ հայ եկեղեցականութեան վիճակն անկեալ է յոյժ, պատճառն այն է անշուշտ որ Ազգին աշխարհական դասուն կրթական, բարոյական, նիւթական և քաղաքական վիճակն աւելի բարձր չէ: Մեր վարժարանաց վիճակը բարւոքելու նոյնչափ պէտք ունինք, որչափ մեր կղերի վիճակը բարւոքելու: Մեր կեդրոնական իշխանութեան ոյժերն աւելցնել նոյնչափ հարկաւոր է մեզ, որչափ աւելցնել մեր կղերի գործունէութիւնն: Անքակտելի կապ մը կայ ազգային բոլոր այս պիտոյից ու թերութեանց մէջ: Ձեռնարկենք, լուրջ գործով և ո՛չ թէ լոկ կռուայոյզ բանախօսութեամբք, ազգային ներքին վիճակի բարւոքման, և կղերին վիճակին բարւոքումն ևս ազդու ամբողջացուցիչ մասերէն մին պիտի լինի հարկաւ: Խնդիրն հո՛ն է սակայն թէ մեք ոյժնիս բրած ունինք այս ներքին բարւոքման համար, և երբ նեղը մնանք, կը կարծենք միամտօրէն թէ ամեն ինչ կը լինէր կղերին ապիկարութենէն գանգատելով:

* * *

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ

Այո՛, տակաւին մտածած չունինք ազգային ներքին վիճակի բարւոքման վրայ: Ազգ. Ժողովը ինքն ալ մտածած չունի: Չնչին խնդիրներ են իւր գործողութեանց մեծագոյն մասն: Ինչ տեսակ աներեւոյթ ոյժ մը կայ որ Հա-

---

— 121 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ՄԱՔՈՒԱՐԻ

Իւր յայտարարութիւնն աւարտելէ յետոյ Կլէնարվան վերադարձաւ ի [illegible] օթելուն: Ուղեւորք տխրութեամբ անցուցին զայս վերջին երեկոյ: Իրենց միտքը կը թափառէր այս աղէտալից երկրի վրայ: Կը յիշէին այն գեղեցիկ յոյսերը զոր արդարապէս յղացած էին Պէրնույեի հրուանդանէն մեկնած ժամանակնին, և որք դառնապէս անդնդասոյզ եղան Թուոֆոլտի ծովածոցին մէջ:

Բաղանէլ ալ բուռն յուզման մ'ենթակայ եղած էր: Ճօն Մանկլս, որ Սնոփ-Րիվըրի դէպքէն ի վեր կը դիտէր զայն, կ'զգար որ աշխարհագիրը կ'ուզէր ու չէր ուզեր խօսիլ: Քանի՛ քանի անգամ հարցումներ ըրած էր նմա, և պատասխան չէր ստացած:

Սակայն, նոյն երեկոյին, Ճօն, իւր սենեակը տանելով զայն, հարցուց թէ ի՛նչ պատճառաւ յուզեալ էր այնչափ:

—Բարեկա՛մ իմ Ճօն, պատասխանեց Բաղանէլ խուսափուն կերպիւ, սովորականէս աւելի բան մը չունիմ:

—Պարո՛ն Բաղանէլ, ըսաւ Ճօն, դուք գաղտնիք մ'ունիք որ կը մղձկէ զձեզ:

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, գոչեց աշխարհագիրը շարժելով, ինձմէ շատ աւելի ուժով է:

—Ո՞վ ձեզմէ աւելի ուժով է:

—Ուրախութիւնս մի կողմէ, յուսահատութիւնս միւս կողմէ:

—Ուրեմն ուրախ և յուսահա՞տ էք միանգամայն:

—Այո՛, ուրախ և յուսահատ երթալս այցելելու համար զՆոր-Զելանտա:

—Արդեօք նշանա՞կ մ'ունիք, հարցուց խիստ Ճօն Մանկլս. արդեօք կորուսեալ շաւիղին թելը ձե՞ռք անցուցիք:

—Ո՛չ, բարեկամ իմ Ճօն, Նոր-Զելանտայէն մարդ չվերադառնար: Բայց սակայն, վերջապէս դուք ծանօթ էք մարդկային բնութեան: Բաւական է որ շնչէ ոք յուսալու համար: Եւ իմ նշանաբանս է «spiro», «spero», (շնչել և յուսալ), որ աշխարհի ամենէն գեղեցիկ նշանաբաններէն գերազանց է:

ԳԼՈՒԽ Բ.

ԵՐԹԱԼՈՒ ԵՐԿՐԻՆ ԱՆՑԵԱԼՆ

Հետեւեալ օրը, յունվար 27, Մաքուարիի ուղեւորք զետեղուեցան երկկայմին անձուկ գօտին մէջ: Ուիլ Հալէյ չէր ուզած իւր խցիկը նուիրել ուղեւորուհեաց: Անքաղաքավարութիւն մը որ ցաւալի չէր, վասն զի որջն արժանի էր արջուն:

Կէս օրը կէս ժամ անցած, նաւը ճանբայ ելաւ տեղատուութեան հետ: Խարիսխը վարէն վեր ուղղակի քաշուելով դժուարութեամբ կորզեցաւ ծովուն յատակէն: Հարաւային արեւմտեան մեղմ քամի մը կը փչէր: Առագաստք հետզհետէ պարզուեցան: Նաւուն հինգ նաւաստիներն յամր կը շարժէին: Ուիլսըն ուզեց օգնել անոնց. բայց Հալէյ աղաչեց զայն որ հանգիստ կենայ և չխառնուի իրեն չվերաբերող գործերու: Իւր սովորութիւնն էր իւր գործն ինքնին կատարել, և օգնութեան կամ խրատի կարօտ չէր:

Այս խօսք Ճօն Մանկլսի ուղղեալ էր, զոր նաւուղղական ինչ ինչ գործողութեանց ձախողութիւնը կը ժպտեցնէր: Ճօն Մանկլս կրկնել չտուաւ Հալէյի դիտողութիւնը, բայց միտքը դրաւ արդեամբ՝ եթէ ոչ իրաւամբ՝ միջամտել, եթէ նաւաստեաց անյաջողակութիւնը վտանգի մէջ ձգէ նաւուն ապահովութիւնը:

Սակայն ժամանակին և հինգ նաւաստեաց բազուկները, նաւապետին հայհոյանքներով մղուած, յաջողեցան վերջապէս պարզել բոլոր առագաստները: Բայց, այսու հանդերձ, նաւը ծանր կ'երթար. յառաջակողման ուռուցիկ ձեւը, յատակին լայնութիւնը, յետակողման ծանրութիւնը դանդաղ նաւ մ'ըրած էին, կատարեալ [illegible]:

Հարկ էր համբերել: Բարեբաղդաբար, որչափ և յամր նաւարկող մը լինէր Մաքուարի, հինգ և առառաւելն վեց օրէն կրնար հասնիլ Օքլանտի նաւահանգիստը:

Իրիկուան ժամ եօթնին անհետացան Աւստրալիոյ ծովափունքն և Էտէնի փարոսը: Ծովը, բաւական ալեծուփ, կը յոգնեցնէր նաւն, որ կոհակաց խոռոչներուն մէջ կ'ընկնէր ծանրութեամբ: Ուղեւորք բուռն ցնցումներ կրեցին, որք նաւուն գօտին մէջ նստիլն յոյժ տաժանելի ըրին. սակայն տեղացող յորդ անձրեւին պատճառաւ չէին կրնար տախտակամածին վրայ ելնել: Ուստի խիստ բանտարկութեան մը դատապարտեալ տեսան զիրենք:

Իւրաքանչիւր ոք յանձնամ իւր մտածութեանց հոսանքին տուաւ ինքզինք: Քիչ խօսակցեցան: Հազիւ տիկին Էլէնա և Մարի Կրանթ քանի մը խօսք փոխանակեցին: Կլէնարվան չէր նստեր, կ'երթար կուգար. իսկ հազարապետն անշարժ նստած էր: Ճօն Մանկլս և Ռօպէրթ մերթ ընդ մերթ տախտակամածին վրայ կ'ելնէին ծովը դիտելու համար: Իսկ Բաղանէլ, խորշ մը քաշուած, տարտամ և կցկտուր խօսքեր կը մրմնջէր:

Ի՞նչ կը մտածէր պատուարժան աշխարհագիրը: Նոր-Զելանտայի վրայ կը խորհէր, ուր ճակատագիրը կը տանէր զինք: Նորա պատմութիւնը կը յօրինէր իւր մտաց մէջ, և այդ չարաշուք երկրին անցեալն իւր աչաց առջեւ կը ներկայանար:

Բայց այդ պատմութեան մէջ կա՞ր իրողութիւն մը, դէպք մը, որ այդ կղզիները գտնողներուն տրտմութիւն տար իբր ցամաք երկիր նկատելու: Ժամանակակից աշխարհագիր մը, նաւուղիղ մը, կրնա՞ր զայդ անուն տալ անոնց: Ինչպէս կը տեսնուի, Բաղանէլ ծովէն եկած թուղթին մեկնութեանը կը վերադառնար միշտ: Նախապաշարում մը, հաստատուն գաղափար մ'եղած էր իրեն: Բաթաքոնիայէն յետոյ, Աւստրալիայէն յետոյ, իւր երեւակայութիւնը, միակ բառէ մը հրապուրուելով, Նոր-Զելանտայի վրայ սեւեռած էր: Բայց կէտ մը, միակ կէտ մը կը կասեցնէր զինքն այս ճանբու մէջ:

«Contin... contin...» կը յեղյեղէր. «քոնթինան» (ցամաք երկիր) ըսել է:

Եւ սկսաւ մտօքն յիշել այն նաւապետներն որք հարաւային ծովուց այս երկու մեծ կղզիները գտած կամ այցած են:

1642 դեկտեմբեր 13 ին, Հոլանտացի Թասման նաւապետը, Վան-Տիէմէնի հողը գտնելէն յետոյ՝ եկաւ Նոր-Զելանտայի անծանօթ ցամաքն ելաւ, և քանի մ'օր ծովեզրին երկայնութեամբ նաւարկելէ զկնի, դեկտեմբեր 17 ին իւր նաւերն ընդարձակ ծովածոց մը մտան, որոյ ծայրը նեղ անց մը կար ընդ մէջ երկուց կղզեաց:

Հիւսիսային կղզին էր Իքա-նա-Մաուի, Զելանտական բառեր, որք «Մաուի ձուկ» ըսել են: Հարաւային կղզին էր Մահաի-Բունա-Մու, այսինքն՝ «կանանչ յասպիկն արտադրող վիշապաձուկ» (*):

Աբէլ Թասման իւր մակոյկները ցամաքը ղրկեց, և ետ դարձան երկու նաւակաց հետ, որք բնիկներէ բաղկացեալ շառաչոտ նաւավարներ ունէին: Այդ վայրենիք միջահասակ էին, թուխ դեղին մորթով, ցցուեալ ոսկերօք, խռպոտ ձայնիւ, սեւ մազերով, որք գլխունուն վրայ կապուած էին ճափոնական ձեւով, և որոց վրայ խոշոր ճերմակ փետուր մը ցցուած էր:

Եւրոպացւոց և բնիկաց այս առաջին տեսակցութիւնն երկարատեւ բարեկամական յարաբերութիւն կը խոստանար: Բայց հետեւեալ օրն, երբոր Թասմանի մակոյկներէն մին՝ ցամաքին աւելի մօտ խարսխավայր մը գտնելու կ'երթար, բազմաթիւ բնիկներով լի եօթն նաւակք մակոյկին վրայ յարձակեցան: Մակոյկը մէկ կողմին վրայ շրջեցաւ և ջրով լցուեցաւ: Նաւաստեաց տասնապետը կոկորդէն զարնուեցաւ կոպտ նիզակով մը, և ծովը ընկաւ: Նորա վեց ընկերներէն չորսն սպաննուեցան. մնացեալ երկուքն և տասնապետը լողալով նաւերուն մօտեցան և ծովուն մէջէն վեր առնուելով ազատեցան:

Այս ձախող դէպքի վրայ, Թասման՝ բնիկներէն վրէժ առնելու համար՝ քանի մը հրացան արձակեց, որք հաւանաբար չդպան անոնց, և մեկնելով այն ծովածոցէն, որոյ անունը «Ծովածոց կոտորածի» մնաց, արեւմտեան ծովեզրէն վեր ելաւ և յունվար 5 ին երկաթ նետեց հիւսիսային հրուանդանին մօտ: Անդ, ոչ միայն ծովեզրը ծեծող ալեաց ընկրկման բռնութիւնն, այլ եւ վայրենեաց թշնամութիւնը թոյլ չտուին նմա ջուր առնուլ, և վերջապէս մեկնեցաւ այն ծովեզրներէն, զորս Սթէյթըն-Լանտ անուանեց, այն է Երկիր Վիճակաց, ի պատիւ Հոլանտական պետութեան:

(Շարունակելի)

(*) Ժամանակէ յետոյ հասկցաւ թէ Նոր-Զելանտայի բնիկ անունն է Թէ-Իքա-Ա-Մաուի. Թաւաի-Բունա-Մու կեդրոնական կղզւոյն մի մասին անունն է:

յոց կեդրոնական այս մեծ ժողովոյն կ'արգիլէ զբաղիլ այն հիմնական խնդրովք, որոց վրայ ազգային շրջանակի մէջ տնօրինութիւններ ընել մեր ձեռնհասութեան ու կարողութեան սահմանին մէջ է։ Տեսէ՛ք, ո՛րչափ հարցեր կան մեր ազգային կրթութեան վրայ, մեր ազգային կալուածոց վրայ, մեր վանօրէից, թեմօրէից ու թաղօրէից մատակարարութեան վրայ, մեր կեդրոնական իշխանութեան, այն է Պատրիարքարանի նիւթական վիճակին վրայ, որ միշտ անձուկ է և բնաւ դրամ չի կրնար գտնել ազգային ամենափոքր ինչպէս ամենամեծ պէտքերուն համար հաւասարապէս։ Եւ մեք ձեւի խնդիրներով ժամավաճառ կը լինինք հանապազ։ Եւ ո՞չ ապաքէն Սահմանադրութեան վերաքննութեան և Վարչական փոփոխմանց խնդիրներն ևս ձեւական խնդիրներ են էապէս, և ո՛չ թէ ինքնին արժէք ունեցող տեւական բարւոքումներ։

Նոր Քաղաքական ժողովոյն վրայ վստահութիւն ունինք թէ գէթ քանի մը կարևոր կէտերու վրայ հիմնական բարենորոգումներ ի գործ դնելու ջանադիր պիտի լինի, որպէս նախընթաց տեսութեամբ մը առիթ ունեցանք նշանակելու։ Բայց բարենորոգման փափաքն ու ջանադրութիւնը միահաղոյն պէտք է ցոյց տրուին թէ՛ Վարչութեան ժողովոց, թէ՛ Երեսփոխանութեան և թէ՛ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ։ Տասն և հինգ օրն անգամ մը Ազգ. ժողովոյ նիստին ներկայ գտնուելու համար 2-3 ժամ զոհել չուզող Երեսփոխանն ազգային բարենորոգմանց պէտքը շատ խորապէս զգացած չի կրնար համարուիլ։ Նմանապէս Քաղ. ժողովոյ անդամք իրենց չրսենք մատին, այլ եղունգին ծայրովն իսկ բըռնած չեն լինիր ազգային գործոց մըշտատատան ղեկն, եթէ խօսք մէկ ընեն բացակայ մնալու Ազգ. ժողովոյ հաղուադէպ նիստերէն, յորս այնքան պէտք կը զգացուի Վարչութեան ներկայացուցիչներէ լոյս և յոյս ստանալու շատ տեսակ խնդրոց վրայ։ Առաջիկայ նըստին Օրակարգին վրայ կայ Ընծայարանի խնդիրն։ Ցուցանք թէ Կրօնական և Քաղաքական ժողովներն ու Երեսփոխանութիւնը, միահամուռ ջանք մ'ընելով, նպաստաւոր ելք մը պիտի տան այս խնդրոյ, և անհրաժեշտ հաստատութեամբ մը պիտի օժտեն եկեղեցական մարմինք, քահանայից դասուն բարւոքման համար։ Չենք գիտեր թէ Սահմանադրութեան վերաքննութեան խնդրոյն վրայ, որ յաջորդ հարցն է, ինչ որոշում պիտի տայ երեսփոխանական մեծամասնութիւնը․ բայց ամեն պարագայից մէջ պէտք է մաղթել որ այս վերաքննական աշխատութիւնք արգելք չլինին վերաքննելի Օրէնքին արդէն թոյլ տուած բարենորոգմանց ներմուծման։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՄԱԿԱՐ ՍՐԲԱԶԱՆԻ

Ի ԳԱՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ

Ցաւօք սրտի կը ծանուցանենք թէ Ռուսիոյ Վեհ. Կայսրը չէ բարեհաճած վաւերացնել Ամեն. Տ. Մելքիսեդեկ Ս. Արքեպիսկոպոսի ընտրութիւնն։ Ինչպէս կ'երեւի մեր Բեդրսպուրկի Թղթակցին հետեւեալ հեռագրէն, Ձարն հաստատած է զՄակար Ս. Արքեպիսկոպոսն, իբրեւ Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց։

ԲԵԴՐՍՊՈՒՐԿ, 3/15 Օգոստ. ժ. 3 ¿ 50 երեկոյ

«Մակար այսօր (շաբաթ օրն) հաստատուեցաւ Կաթողիկոս։»

* * *

Մեր Պատ. Թղթակցին հեռագիրը մեզ հասաւ շաբաթ գիշեր․ բայց «Ցուցնելու» Ցաւելուած հրատարակել արգիլեալ է, երէկ չկրցինք հրատարակել զայս լուր։

Երէկ (կիրակի) երեկոյին մինչեւ ժամ 12 Ս. Պատրիարք Հայրը տեղեկութիւն չունէր Ռուսիոյ Կայսեր որոշման վրայ։ Բայց տարակոյս չունինք թէ այս առաւօտ նոյն տխուր լուր բազմաց հեռագրուած է։ Այս առաւօտ իմացանք թէ Ռուսիոյ Դեսպանատունն ևս նոյն լուրն առացած է։ Պէտք է յառաջիկայ թղթաբերներուն սպասել, տեսնելու համար Կայսեր պատճառաբանեալ հրամանագրոյն պատճէնն, որ ի Բեդրսպուրկ հրատարակուած պէտք է լինի շաբաթ օրը։

Կը լսենք թէ նախորդ Քաղաքական ժողովոյ Ատենապետ Վսեմ. Սիմոն պէյ Մաքսուտեան, փոխ-Ատենապետ Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեան և Ատենադպիր Նշան էֆէնտի Այվազեան կը պատրաստեն նոյն Քաղաքական ժողովոյ երկամեայ համարատուութիւնը։

Խառն ժողովն այսօր կը գումարուի ի Պատրիարքարան, և առաջին անգամ լինելով Նորակազմ Քաղաքական ժողովը Կրօնական ժողովոյն հետ համագումար նիստ կ'ընէ։

Օրակարգին վրայ կան զանազան խնդիրք։ Գլխաւորն է Ընծայարանի խնդիրն, որոյ հաստատման նիւթական միջոցներուն վրայ Քաղաքական ժողովը պիտի տայ իւր կարծիքը։ Քաղ. ժողովը պիտի ներկայացնէ նաեւ ծեր և անկար քահանայից նիւթական վիճակին ապահովութեան համար հանգստեան թոշակի արկղ մը հաստատման ծրագիրը։

Ըստ վաւերական տեղեկութեանց, գաւառաց մէջ զինուորական տուրք հետ կը հաւաքուի 3 ական ղրուշի նպաստն ալ վասն բարձման Երուսաղեմի Պարտուց։

Ըստ կառավարական հրամանին, այս նպաստը գումարը զատ կը պահուին գաւառաց մէջ, գնոր տնօրինութիւն։ Ցայտնի է թէ Երուսաղեմի նորակազմ խորհրդարանական Յանձնաժողովոյն և Ելմտական Նախարարութեան բանակցութեանց վրայ պիտի որոշուի թէ ի՛նչ ձեւով լիշեալ գումարը պէտք է յանձնուին Երուսաղեմի պարտատէրաց։

Կը լսենք թէ Կաթոլիկ Հայոց Պատրիարք Գերերջանիկ Ազարեան Սրբազան ժամանակէ մ'ի վեր կ'աշխատի Բ. Դրանէն արտօնութիւն ստանալ որպէս զի Եւրոպական երկիրներէ արտաքսեալ ճիզուիտ կրօնաւորներն իւր իրաւասութեան ներքեւ առնելով հայ-կաթոլիկ համայնքութեան կրթական և եկեղեցական պաշտամանց մէջ կարենայ գործածել անխտիր, բնիկ օսմ. հպատակ հայ-կաթոլիկ եկեղեցականաց հետ համահաւասար կերպիւ։ Կը լսենք նաեւ թէ Բ. Դուռը տրամադիր չիթուիր ընդունելու Ն. Սրբազնութեան այս տարօրինակ առաջարկը։

Այս խնդրոյ վրայ ունինք գրել։

Անհիմն է այն լուր թէ Ս. Պատրիարք Հայրն ուրբաթ օր այցելութիւն տուեր է Անգլիոյ դեսպանին՝ Ն. Սըրբազնութիւն՝ քաղաքավարական պարտաւորութիւն մը կատարելու համար՝ փոխադարձ այցելութեան գնացած է Ֆրանսայի դեսպանատունն, որոյ կողմէ Ս. Թարգման տեսչականներն եկած էր ի Պատրիարքարան ի շնորհաւորութիւն։

Ամեն. Խորիմեան Սրբազան հրաւիրուած լինելով կիրակի օրը պատարագել Պէշիկ Թաշի եկեղեցւոյն մէջ, շաբաթ իրիկուն անդ եւթալով այցելեց վարժարանն և ներկայ գտնուեցաւ աշակերտաց մարմնամարզի փորձերուն։ Գիշերն անցուց Պարոնիկեան Մելքոն էֆէնտիի տունն և երէկ առաւօտ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց ի ներկայութեան խուռն բազմութեան որ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն դիմած էր ի Պէշիկթաշ։ Ն. Սրբազնութիւնն ընտիր քարոզ մը խօսեցաւ «ժողովրդային ինքնօգնութեան» վրայ և յաւարտ Պատարագին, զգեստաւորեալ և դպրաց առաջնորդութեամբ՝ վարժարան տարուեցաւ ուր երգեր երգուեցան և Ս. Հայրիկ օրհնեց և խրախուսեց աշակերտ ուսանողս և աշխատասիրութիւն վարժարանին։

Արմաշու վանահայր Գեր. Խորէն եպիսկոպոս Աշըգեան, որ իւր առողջութիւնը դարմանելու համար մի քանի օրերէ հետէ Կ. Պոլիս եկած էր, շաբաթ օր վերադարձաւ յԱրմաշ։

Ատաբազարի Թաղ. Խորհրդարանին և վարժարանին կառավարութեան հըրամանաւ փակման և կարգ մը թղթոց գրաւման հեռագրոյն վրայ Ս. Պատրիարք Հօր Նիկոմիդիոյ փոխ-առաջնորդէն պահանջած տեղեկութիւնք հասած չլինելով դեռ, կը լսենք թէ Ն. Գերապատուութիւն Նիկոմիդիոյ հանգիստեանն տեղեկութիւն պիտի տանոյ և հաղորդէ Ն. Ամենապատուութեան։ Այսպիսի խնդրոյ մը մէջ Նիկոմիդիոյ ազգ. իշխանութեան անհոգութիւնը շատ զարմանք կը պատճառէ։

Կարինէն կը գրեն մեզ թէ Աղա Մկրտիչ Սանասարեանց յուլիս 29ին մեկներ է անտի, Օտեսայի ճամբով ուղղակի Բեդրսպուրկ ուղեւորելու համար։

Ցաւելով կը լսենք թէ Արապկիրու Առաջնորդ Գեր. Եղիկ եպիսկ. Ապահունի յիշեալ գաւառի ծանուցեալ խնդրոյն պատճառաւ եռամսեայ բանտարկութեան վճիռ ստացած լինելով Վերաքննութեան պիտի դիմէ։

Ազգ. վարժարանաց մէջ կրօնի և բարոյականի ուսմանց վրայ այցելութեամբ հսկելու պաշտօնով կարգեալ անդամք Կրօնական ժողովէն կը պահանջեն որ գոնէ իրենց երթեւեկի ծախքերը Պատրիարքարանէն վճարուին, ապա թէ ո՛չ չեն կրնար կատարել զայս պաշտօն։

Ղալաթիոյ փրանսերէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Վիեննայի մէջ հրատարակեալ Իշխան և Մարսիլիոյ մէջ հրատարակեալ Արմէնիա ազգ. լրագրաց ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեր է։

Կը լսենք թէ եկեղեցական ակմբոց մէջ ջերմ վիճաբանութիւնք տեղի կ'ունենան Ազգային ժողովոյ վերջին նստին մէջ եկեղեցականութեան վիճակին դէմ եղած կծու ակնարկութեանց առթիւ։

Այս առաւօտեան թերթերով առնուած Ռուսքի Կուրիէրի 205 թուոյն մէջ կը գտնենք, Ազգ. Հայուհեաց ընկերութեան Դուշտային Պարահանդէսին նկարագրութիւնը։ Ռուս թերթի Կ. Պոլսոյ թղթակիցը մեծ գովեստիւք կը խօսի հանդիսին շքեղութեան վրայ և գրուատալի խօսքերով կը բացատրէ Ընկերութեան կրթական գործունէութիւնը։ Կը խօսի նաեւ Տիկին Հաճեանի ցաւալի արկածին վրայ և կը պատմէ թէ ինչպէս Ռուսիոյ դեսպանատան պաշտօնեայք, մասնաւորապէս Պ. Օնու, մինչեւ առաւօտ մնացեր են մեռելոյն տանն՝ իրենց մխիթարական խօսքերով սփոփելու համար սրտակեզ ընտանիքն և թէ Ռուսիոյ դեսպանատան բարձ. պաշտօնէից այս մարդասիրական վարմունքն ո՛րչափ լաւ տպաւորութիւն բրած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Սալիսէի աստիճան շնորհել Բարձր. Աբրահամ փաշայի որդի Լեւոն պէյի և հրամայել որ Հանրօգուտ Շինութեանց Նախարարութեան մէջ կարեւոր պաշտօն մը յանձնուի նմա։

Լեւոն պէյ երկար տարիներէ հետէ Փարիզ կը գտնուէր երկրաչափական ուսմանց պարապելով և այս տարի իւր վերջին քննութիւններն աւարտ նոյն յաջողութեամբ անցունելով, վկայականն ստացած և մայրաքաղաքս եկած էր քանի մը շաբաթ առաջ։

Գոհացուցիչ է տեսնել որ ազգային ականաւոր ընտանեաց միոյն պատկանող երիտասարդ մը այսքան յառաջադիմութեամբ հետեւած լինի համալսարանական ուսմանց։

Փափաքելի էր որ Բարձր. Աբրահամ փաշայի որդւոյն այս ազնիւ գործունէութիւնն օրինակ մը լինէր բարձր դասու պատկանող ընտանեաց՝ հիմնաւոր կրթութիւն մը տալու համար իրենց զաւակաց։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ իրենց զինուորական ծառայութեան շրջանն աւարտելով ամսոյս վերջն հայրենիք վերադառնալու պատրաստուող զինուորաց ամսականներն անյապաղ վճարուին։ Հետեւաբար Սպարապետի Դուռն սկսած է միջոցներ ձեռք առնուլ 150,000 ոսկւոյ գումար մը հայթայթելու այդ ամսականաց վճարման համար։

Ծանուցինք արդէն թէ Բ. Դուռը կ'զբաղի այժմ մայրաքաղաքիս մաքրագործմանց խնդրով․ կ'ըսուի թէ հին Գումպարհանէի շէնքը նորոգուելով 1500 շատ հոգւոյ անկար մուրացիկներ հոն պիտի հաւաքուին խընամուելու համար։

Կ'ըսուի նաեւ թէ այդ հաստատութեան ծախուց համար առ այժմ բաւական կը թուի 20,000 ոսկւոյ գումար մը յատկացնել որ նիւթական կարողութեան տէր անձանցմէ պիտի հաւաքուի։

Պուլկարիոյ սահմանին Նորընտիր դեսպան Աճէմ Զիա պէյ հրաման ստացեր է փութացնել իւր ուղեւորութիւնն ի Պուլկարիա։ Հետեւաբար Աճէմ պէյ իւր պատրաստութիւնները կը տեսնէ յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքէս մեկնելու համար։

Կայսերական Թիկնապահ Ֆէրիտ պէյ յատուկ պաշտօնով Մեքքէ ուղեւորեցաւ։

Պերլինէն մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատունն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պ. Րատովից Փարիզի դեսպան անուանումը կատարուած իրողութիւն մ'է։

Կարնոյ ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Զօրավար Տէնէթ ուղեւորեր է ի Դարատաղան ուր պիտի տեսակցի Կովկասու ընդհանուր կուսակալ Տօնտուքօֆ Քորսաքօֆ զօրավարին հետ և ընդհուպ իւր պաշտօնատեղին պիտի վերադառնայ։

Ֆիլիպպէի մէջ հնտախտ ծագելուն պատճառաւ, Վօսփորի բերանք վերստին քարանթինա հաստատուած լինելով, եւրոպական թղթաբերի պայուսակն այս առաւօտ չըբերուեցաւ և կը լսենք թէ կէս օրէն ետքը պիտի ցըրուի։

Առողջապահական վարչութիւնն իւր վերջին նստի որոշմանց համաձայն հեռագրաւ հետեւեալ շրջաբերականն ուղղեց առողջապահական կայարանաց․

Շրջաբերական—Հեռագիր

Սպանիոյ հնտախտէ վարակեալ քաղաքներէ և Միջերկրականի փրանսական նաւահանգիստներէ եկող նաւուց համար հաստատեալ քարանթինան տասն օրուան բարձրացած է փոխանակ հինգ օրի։ Այդ նաւերը Դարդանելէ անցած ժամանակնին բժշկական խիստ քննութեան մը պիտի ենթարկուին։ Այս որոշում պիտի գործադրուի ներկայ հեռագրոյս թուականէն սկսեալ։ Իսկ օգոստոս 5 և 6 թուական շրջաբերականաւ հաղորդուած որոշմունք պիտի գործադրուին գնոր տնօրինութիւն։

Կ. Պոլիս 3/15 օգոստ. 1885

Կը յիշուի թէ Րէժիի ընկերութիւնն առաջարկած էր տարուէ տարի իւր տարեկան վճարելիք հարկէն 60,000 օսմ. ոսկւոյ զեղչ մ'ընել և Հանրային Պարտուց վարչութիւնն այս առաջարկը մատուցած էր կայս. կառավարութեան վաւերացման։

Էօթքէթ կիմանայ թէ Բ. Դուռը մերժեր է զայս առաջարկ, նկատելով որ յոռի սկզբան մը հետեւած պիտի լինի նախապէս կնքեալ պայմանագրութեան մը մէկ հիմնական կէտին փոփոխութիւնն ընդունելով։

Խոնուսէն քառասունի մօտ թուրք և հայ երեւելեաց ստորագրութեամբ, յորս կը գտնուին նաեւ չէյխերու և քահանայից ստորագրութիւնք, թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած հեռագիր մը, որ ամսոյս 3 թուականը կը կրէ, գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ թէ կառավարիչ Սալիհ փաշա 11 աւազակապետ ձերբակալեր է հանդերձ անոնց 35 արբանեակներով և 300ի մօտ եզ, գոմէշ, ձի, կով և այլ կենդանիներ յափշտակիչներու ձեռքէն առնելով յանձներ է իրենց օրինաւոր տէրերուն։

Որոշմամբ օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան, առաջին հաշուակալ Պ. Մէլի և նոյն վարչութեան քննիչ դիւանի անօրէն Պ. Ժիրօնի պաշտօն յանձնուեցաւ քննել ծխախոտի Րէժիի ընկերութեան հաշուեկշիռն։

Առեւտրական Նախարարութեան կողմէ Տէօտ Աղաճ ղրկուած յանձնաժողովն որ պաշտօն ունէր քննել թէ այն կողմերը որքան ճարակած է, վերադարձած և մատուցած է իւր տեղեկագիրը որով կը ցուցնէ թէ Տէօտ Աղաճի այգիներուն մէջ ո՛ր և է որդան յին հիւանդութիւն չկայ։

Մուշէն թուրք և հայոց ստորագրութեամբ թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախորդ կուսակալ Արիֆի փաշայի վերընտրութիւնը մեծ գոհութիւն պատճառած է գաւառին հասարակութեան։

Կրթական Նախարարութիւնն ուզելով Թուրքիոյ բոլոր վարժարանաց վիճակագիրն ունենալ, յատուկ շրջաբերականաւ հրահանգ ղրկեց գաւառաց կուսակալներուն որպէս զի մահմետական և ոչ-մահմետականաց արական և իգական վարժարանաց մէկ ցուցակը ղրկեն, յայտնելով միանգամայն թէ շինուելիք վարժարաններ կա՞ն, ո՞ր կողմ և ո՞ր վարժարանները նորոգութեան պէտք ունին։

Անցեալ շաբթու Ամասիոյ մէջ մեծ հրդեհ մը ծագելով, 200 խանութ և 400 տուն այրեր են։ Մարդու կորուստ չկայ, բայց եղած նիւթական վնասը մեծ է։

Կայս. կառավարութիւնը նկատելով որ դաշնադրոց զօրութեամբ, իրաւունք ունի ջրէնի տուրք պահանջել պարսիկ և հելլէն հպատակ վաճառականներէն, հարկ եղած հրամանը տուեր է առ որ անկ է, որպէս զի յիշեալ վաճառականներէ ևս գանձուին այդ տուրքեր։

Ճէպէլը-Պէրէքէթի կառավարիչ Աճ մէտ Ճէվտէթ փաշա այս առաւօտ մայրաքաղաքս եկաւ։

Էմբրէօ-ֆաչ հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ Իզմիրէն ի Կէօզ Թէփէ Թրամվէյի երթեւեկութեան վերսկսիլը, զոր ծանուցինք նախորդ թուով մը։

Իզմիրի կուսակալին և կամրջաց ու խճուղեաց տնօրէնութեան կողմէ Կ. Պոլիս ղրկուած նպաստաւոր տեղեկագրոց վրայ, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը բարեհաճեցաւ վերցունել այն արգելք զոր դրած էր երկու ամիս առաջ, Իզմիրէն ի Կէօզ-Թէփէ թրամվէյի երթեւեկութեան դէմ։

Հասարակութիւնն որ անհամբերութեամբ կ'սպասէր այս որոշման, ջերմագինս ծափահարեց Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան սոյն արդարացի որոշումն և կիրակի առաւօտէն սկսեալ մեծապէս օգտեցաւ ընկերութեան կառաց ընծայած դիւրութիւններէն։

Միմիայն կիրակի օրը փոխադրուած ուղեւորաց թիւը վեց հազարը կ'անցնի։ Այս շարժում ցոյց կուտայ թէ Կէօզ-Թէփէի գիծն ո՛րքան ծառայութիւններ կը մատուցանէ մեզ ամեն օր և թէ ո՛րքան իրաւունք ունէինք անոր երթեւեկութեան շարունակութիւնը պահանջելու։

Կեանքի ամենօրեայ ընթացքն ի՜նչ տըխուր դէպքեր կը ծածկէ, որք վէպերու մէջ կարդացուելով անհաւատալի կը թուին։ Այս իրողութեան մէկն դրան ապացոյցը տեղի ունեցած է քանի մը օր առաջ յիւսկիւտար Իհսանիէ։ Կին մը, մայր երկու զաւակաց, բաւական ատենէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէր հիւանդագին։ Ամուսինը, որ չորս հինգ տարիներէ հետէ գործով Կիրասոն կը գտնուէր, քանի մը հեռագիրներէ յետոյ վերջապէս ճամբայ կ'ելնէ ի Պոլիս։ Եւ այն պահուն ուր, անձկալից ու սրտատանջ, կը մտնէ իւր կնոջ սենեակն, այս վերջինն, երկու երեք ժամէ ի վեր օր հասական, «Ա՜հ, եկար» կը մրմնջէ տկար ձայնիւ, և փարելով իւր ամուսնոյն՝ վերջին համբոյր մը կը դրոշմէ անոր ճակտին ու կ'կնքայ անկենդան։

Մեռնող մօրն հետ ընտանիք մ'է որ կը քայքայուի։ Այրն այսօր կը մեկնի ի Կիրասոն, Պէյրութեան վարժարանը կ'որդեգրէ երբայրը մանչ տղոյն, և փոքրիկ աղջիկն կը մտնէ Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցը։

Մայրաքաղաքիս մէջ զանազան անձանց սպառնական նամակներ ղրկելով գումարներ ուզող գողերու ընկերութեան անդամոց դատը պիտի սկսի վաղը կամ միւս օր Պոլսոյ Ոճրադատ ատենի առջեւ։

Կ'ըսուի թէ այդ անձանց խիստ պատիժներ պիտի սահմանուին յօրինակ իրենց նմանեաց։

Օդերու ջերմութեան պատճառաւ, կրթական Նախարարութիւնն հրահանգ ղրկեց մայրաքաղաքիս բոլոր թուրք վարժարանաց տեսչութեանց որպէս զի վարժարանները գոց մնան մինչեւ ամսոյս 15։

Պաշտօնապէս հաստատուեցաւ Պ. Հանօթօի մայրաքաղաքիս փրանսական դեսպանատան խորհրդական անուանման զրոյցն զոր յիշատակած ենք նախապէս։

Իտալական նաւատորմի երկու զօրահաւորք Վիքթօրիօ էմմանուէլէ և Վէքթօր Բիզանի՝ որք Իզմիրի առջեւ եկած էին, երեք օր առաջ մեկնած են անտի, չը գիտցուիր ո՛ր կողմ երթալու համար։

Հաքիքաթ կը պատմէ թէ Զ շրջանակի թաղապետական պաշտօնեայք խանութի մը մէջ քանի մը տակառ քարիւղ գտնելով գրաւեր են զանոնք, այն պատճառաւ որ արգիլեալ է մեծ քանակութեամբ քարիւղ պահել իրենց վաճառատանց մէջ։

Զարմանալին այն է որ այդ տակառներ երկու օր առաջ Թօփհանէի Կօղազ Պէէզէն տիղոյին մէջ հրապարակաւ ծախուեր են և գնողն իւր խանութը փոխադրեր է զանոնք թաղապետական պաշտօնէից ներկայութեան։

Թուրք թերթն իրաւամբ կը հարցնէ որ եթէ մեծ քանակութեամբ քարիւղ պահելն արգիլուած է, ինչո՞ւ թոյլ կը տրուի գնողին իւր խանութը տանիլ տակառներն, իսկ եթէ ոչ, ինչո՞ւ գրաւեր են զանոնք։

Շաբաթ օրը Դատը գիւղէն կամուրջ եկող Մախսուսէի շոգենաւէն Հարէմ-Իսկէլէսիի բացերէն անցած պահուն, 45ամեայ հայ կին մը, որ շոգենաւուն մէջ կը գտնուէր, ինքզինքը ծովը նետեց։ Նաւապետն իսկոյն շոգենաւը կեցնելով օգնութիւն հասցուց կինն ազատելու համար, սակայն խեղճին դիակը միայն գտան։

Շոգենաւք կամուրջ հասնելուն, ծովային ոստիկանութեան պաշտօնէից ձեռամբ Ղալաթիոյ եկեղեցին փոխադրեցաւ կնոջ մարմինը։

Սամոսի նախորդ իշխան Ֆօթիատէս պէյ հրաժարական տուած է Ֆէների Պատրիարքարանի Խառն ժողովոյ անդամակցութենէն։

Այս առաւօտ Պոլիս, Սիւլէյմանիէի կողմն հրդեհ ծագելով, խանութ մը այրեցաւ։

Օրթագիւղէն

Փորկծութիւնը դադրածէ ութ օրէ ի վեր։ Վերջապէս ոստիկանութիւնն յաջողեցաւ անպործութեան դատապարտել այդ յանդուգն սրիկաները։

Բայց այդքանը չըաւէր։ Կը պահանջենք, ինչպէս կը պահանջեն Օրթագիւղի Թաղեցիք, որ գտնուին և ձերբակալուին յանցաւորներն և ըստ արժանւոյն պատժուելով ուրիշ անգամ հյանդգնին նմանօրինակ պաղ կատակներ ընելու, քանի որ ոստիկանք անդադար չեն կարող հսկել Օրթագիւղի՝ որպէս պաշարեալ քաղաքի մը վրայ։

Թասուիր քիւէրայի առթիւ մայրաքաղաքիս մաքրութեան վրայ երկար յօդուած մը գրելով, իբր աղտեղութեան կատարեալ տիպար հետեւեալ տեղերը կը յիշէ․ Եէնի-Ճամիի, Նուրը-Օսմանիյէի և Շուկայի կողմերը գտնուող խաները, Իսկիւտար Պիւլպիւլ-Տէրէսի կոչուած ձորը, Պէշիկթաշի Քէօյ-իչի և Օրթա-պահճէ կոչուած թաղերը, Պօյաճը գիւղի նաւամատոյցը, Պալաթի քանի մը տեղերը, մանաւանդ Գասըմ Փաշայի ձորն, որոյ անմաքրութիւնն այլ ևս անտանելի եղած է։

Կ'երեւի թէ մեր թուրք պաշտօնակիցը մոռցած է Դապաթաշի նաւամատոյցին մօտի աւազանն ուր ջուրն լըճացեալ կը մնայ լի աղտեղութեամբ և զազիր հոտեր կը բուրէ յաճախ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՀՆՏԱԽՏՆ ՍՊԱՆԻԱ

Մարսիլիա, 15 օգոստոս

Այսօր, 34 հոգի մեռան հնտախտէ։

Մատրիտ, 15 օգոստոս

Հնտախտի վերջին ցուցակը կը նշանակէ 1794 մահ։

«ԲՈՐՍԱՆ»

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	18 12
Զօրայլին գոցուելէն վերջ	»	18 12
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 16
Բարձրագոյն գին	»	18 17 1/2
Նուազագոյն »		18 16
Կէս օրին		18 17 1/2
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Դ. Կ. Ա. Ռ.	33 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B. Դ. Կ. » »	18 20
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Դ. Կ. Ռ. »	18 20

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	72 10
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	73 20
Կէս օրին	73 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԸ

Օսմ. Ճէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լիր.		3 22
Քրէտի Ճէնէրալ	»	»	Օսմ. »	6 32
Պանք տը Գօնս.	»	»	» »	4 30
Օսմ. Ջրանց Ընկեր.	»	»	» »	3 30
Թրամուէյ	»	»	» »	297 1/2
Րումելիի երկաթուղի			Ֆր.	42 25
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ			»	—
Բաժնեթուղթ Հաւրիօմի			»	69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 15 Օգոստոս, ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ			100 3/16
Օսմ. »	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	16 7/16
» »	»	գոցուեցաւ	16 5/8
» »	»	Ա.	33 1/2
» »	»	Բ.	18 3/4
» »	»	Գ.	16 5/8
Օթօման 1871			69 3/4
Փոխառութիւն 1877			83
Պանք Օթօման			11 1/8
Թուրքական փոխառ. 1873			93 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)			66
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)			89
Տայրա Սանիէ			63 1/8
Դոմենիալ (փոխառ. Րօչիլտ)			85 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 40/0			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			— —

Այսօր յատինաց տօն լինելուն պատճառաւ Բարիզի և Վիեննայի պորսաները գոց են։

Ս. ՆԱԶԱՐԵԱՆՑԻ ՄԷԿ ՆԱՄԱԿԸ

Ի ստորեւ կը հրատարակենք Լազարեան ճեմարանի արեւելեան լեզուաց հանգուցեալ Պրոֆէսէօր, մեծահամբաւ հրապարակագիր Ստեփանոս Նազարեանցի մի նամակն ուղղեալ առ հանգուցեալ Յակոբոս Պատրիարք Կ. Պոլսոյ։ Այս նամակ գրուած է 1857 ին և կը պարունակէ յոյժ հետաքրքիր տեղեկութիւններ այլ և այլ խնդիրներու վրայ։

Վեհապատիւ Յակոբոս Պատրիարքի Կոստանդնուպօլսոյ, Բարձր Սրբազան Հօր ազնիւ համբոյր յարգանքով։

Հարկաւոր չէին ինձ առանձին ծանօթարանութիւնք այն մասին, թէ ի՛նչ պատճառով իմ խօսքս Ձեր Սրբազնութեան հետ աշխարհաբառ կենդանի լեզուով էր, բայց ոչ հին և մեռեալ բարբառով։ Եթէ Հայոց ազգի մէջ թէ Տաճկաստանի և թէ Ռուսաստանի մէջ կային մի քանի մտախոհ և բանագէտ մարդիկ որ մտածում էին թէ ներկայ ազգի լուսաւորութեան ընթացքը, միտ դնելով ժամանակի որպիսութեանը, պիտի կատարվի աշխարհաբառովը որ փոքր ի շատէ հասկանալի է ամենայն Հայի որ դեռ եւս գիտէ իւր մայրենի լեզուն, այդ բանագէտ և խոհական մարդերից մինը համարվում էք մեր մէջ և Ձեր Սրբազնութիւնը, նոյն գաղափարութիւնը ապացուցանելով և վկայութեամբ հաստատելով Ձեր յատուկ

[illegible]

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Օգոստոս 3.—Քաղաքիս ազգային Տնտեսական խորհրդոյ երկամեայ շրջանի պաշտօնավարութիւնը լրանալով իւր գործողութեանց մանրամասն հաշիւները ու տեղեկագիրը հրաժարականին հետ մատոյց Ազգ. Վարչութեան։ Ամեն. Ս. Նախագահը համոզեր է պատ. խորհրդին առժամանակեայ կերպիւ վարել իր պաշտօնը մինչեւ ցնոր ընտրութիւն։

Սոյն տեղեկագրէն կ'երեւի որ այսօր Զմիւռնիոյ ազգային արկղին պարտքն է 7,012 օսմ. ոսկի, որուն 617ը Հռիփսիմեան Նորակառոյց վարժարանի յանձնաժողովին տրուած է եւ երբ այս գումարը զեղչուի կը մնայ 6.395 ոսկի։ Նախորդ հաշուեկշռէն կ'երեւի որ այս Տնտես. Խորհուրդը պաշտօնը ստանձնած ժամանակ ազգային պարտքը 6,500 ոսկի էր։

Դպրոցական շինութեան Յանձնաժողովը իր առած գումարին փոխարէն խորհրդին յանձնած է վեց՝ կտոր ազգային անպէտ կալուածներ, զորս արդէն ընդունած էր ազգային երեսփոխանութենէ որպէս զի վաճառելով իր պէտքերը հոգայ եւ ազգ. արկղին վրայ չծանրանայ։ Պատ. Յանձնաժողովը նըկատելով որ սոյն կալուածները ծախելու համար աճապարելը նիւթական վընաս պիտի պատճառէ, Նախամեծար ընտրեց Տնտես. խորհրդոյ յանձնել, որպէս զի մաս առ մաս ծախուի յար-[illegible]

[illegible]

...սոյթներով որոնք ելմտացոյցին մէջ չեն նշանակուած. այսպէս ելից եւ մըտից մէջ հաւասարակշռութիւն պահելով, կարող եղած է երկսեռ վարժարանաց, հիւանդանոցի, տօկոսի, դիւանատան եւ այլ ամեն ծախքերը ճիշդ օրն օրին վճարել, որով ազգային վարկը կրցած է պահել այն բարձր աստիճանին որուն իրաւամբ արժանի է։ Սոյն հաշուեցուցակը երբ Ազգ. Վարչութիւնը վաւերացնելով հրատարակէ, ունինք այն ատեն նաեւ մի քանի քննելիքներ։

ԳՆՈՒՆԻ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի

ԶՕՐԱՊԵՏ ԿՐԱՆԴԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, յուլիս 30

Կ'ըսուի թէ հանգուցեալ զօրապետ Կրանդի Անյանուն յիշատակարաններուն հրատարակիչք առաջին տպագրութեան միայն շահէն պիտի տան հեղինակի վարձ գումար մը [illegible]

[illegible]

...հատորներն հանրութեան, խնդրելով ոչ շնորհ, այլ յուսալով թէ Յիշատակարաններս պիտի արժանանան ընթերցողին հաւանութեան։

Իւ. Ս. ԿՐԱՆԴ

Մաունդ Մաք Կրէկօր,
Նիւ-Եորք, Յուլիս 1, 1885

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԴԱՐՄԱՆՄԱՆ

Ի

ՏՐ. Մ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԷ

Կեդրոնատեղին է Արամեան Գրատունը, եւ կը ծախուի բոլոր Հայ Գրավաճառաց եւ Պ. Վ. այսիքով ի Բերա։

ԳԻՆ 1 ՄԷՃԻՏ

ԼՎԳԱՑԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ուսումայէ իտարէսի մանլիւլաթ չիւղէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիւգզիքըր մանլիւլաթըն մաւայնէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթի իլանընտան Չինճի հաֆթասը օլան 1301 սէնէսի Թեմմուզընըն 29ընճը բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա Թալիպ [illegible]

[illegible]

... հիմոէն 1 հիսսէսի։

· 1666 · 17 · —Սուլթան Սէլիմ գուրպինտէ Սագըզ ազաճը ճատտէսինտէ Թերպիէն 3040 մէթրօ 1 գըթ'ա պօսթանըն սիւրիս հիսսէսի։

(1) Ճիւմլէլէրին պաշլարընտաքի հիզատա պուլունան րագգամլար՝ մահ իւլաթըն նիւմէրօլարընը, իքինճի հիզատաքիլէր՝ գըյմէթը մուխամէնէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր՝ պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր։

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

Համա-Համասսա պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրի շահանէ իչուն լիւզումի օլան էրզագտան պէքսիմաթըն պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթմըշ իքի, տէօրթ. նանը աղիզին օխուզ տօքուզ, հէյթմիշ սէքիզ. կիւշթին ևիւզ սէքսէն իւչ, իւչ. էրզին եիւզ պէշ, իւչ. Թուզըն գըրգ [illegible]

[illegible]

3 ագօսթօս 1301

4—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԻՐԱՍՔԵՐԻ

[illegible]

3 ագօսթօս 1301

4—3

ԳԵՂԱՐԱՆԻ մը պարածանութեանց վաճառելի է շահաւոր պայմաններով. դիմել Իզմիրի Պօյաճըյան Բօյաճեան, Ուլթան-Համամ, Պաշքէկ-Դաֆը։

ԱԶԴ

Հայերէնի, Թուղթխաղութեան, աշխարհագրութեան հմուտ գաւառացի մը, որ կարող է նաև Ֆրանսերէնի և Թուրքերէնի օգնական ըլլալ, փոփոխ ունի ազգային դպրոցներու, տուներու և նոյն իսկ գաւառաց մէջ Միացեալ կամ այցելու դաստիարակութիւն ընել չափաւոր պայմաններով։ Պէտք ունեցողք դիմելու են Նուռազնեան խան, Աչէբէկի խմբագրատունը։

6—10

Հայ վարժուհի մը որ կը խօսի մաքուր Հայերէն, Ֆրանսերէն և քիչ մ'ալ Իտալերէն, կը բաղձայ պաշտօն մը գտնել բնտանեաց մէջ. թէ ի Կ. Պոլիս և թէ յատուկ երկիր։ Փափաքողք պէտք է դիմեն Արևելք խմբագրատունը։

ՄԻՋԱՏԱՕԳՈՆ ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
ՏԻՄԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
Ա. ՄԻԹԱԼՈՎԻՉԻ
ԻՕԹՕԼԻՎՕ, ԴԱԼՄԱՏԻԱ

Ղալաթիոյ մէջ Միթերանոցն է Մահմուտ, Լոյտ խան, 2.

Marque de Fabrique

«ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԼԵՐՆ»
ՎԼՈՐՋԱՏՐԵԱԼ, ՇՏԱԴՐԱՄՈՎ.

Ամսթերտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

Ինչ պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանը (դալթան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղդրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՄԻԱԿ պատրաստութիւնը միայն անոր համն և հոտն ունին. «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԼԵՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քառորդի մը բուժիչ սկզբունքները։ Բայց կարելի է որ 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԼԵՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քառորդ քառորդ առնելը անտանելի յոգնութիւն մը կը բերէ։

ԽՕՏԴՂԱՆԻՃ ԻՒՍ ԹՈՒՐՔ ՊԱՏՐԱՍ-ՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԵՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՂ ԵՒ ՆՐԲԱՔԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԼԵՐՆ»ի հնգուկը միայն կը ծախուի 1·50 Փրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարահուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Փրանքի կը ծախուի։

Ընդհանուր միջնորդապետ
Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ
Դեղարան Տէլլա-Սուտա
169—Մեծ փողոց Բերայի—169
Կ. Պոլիս

(ՇԱՔԱՐՈՎ Պ ՏԱԾ)
ՀԷՅՏՕՔԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աշխարհիս ընդհանուր բժշկութեան զարմանալի և արտակարգ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակներ — Ելեկտրական Հեռագիրք, Շոգի, Տպագրութիւն — յեղափոխեցին երկրագնդիս դրութիւնը, և մարդկային կեանքն ըրին լաւագոյն և խմաստագոյն։ Այսպէս, Թեպէտ անհամար Գեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերաբերելով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտօքի գիւտը նախամեցուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Բժիշկք, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը և կ'անդամալուծեն աղիքները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտակարգ Գեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՕՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԷՆ մէկ երկու հատը կը բաւեն դնելու համար ստամոքսն կատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միտքն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ փայծեղը ակարացած է իւր գործին մէջ, կը կազդուրէ, և եթէ Ջղային դրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնէ։

ՄԱՂՋՈՏ ԹԵԱՆ ՆՇԱՆՔ
1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Աչքերը տարածուած փքախտի պատճառաւ։
3. Սրտաբաբախութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերնին մէջ դէշ համ մը և ծանր լեզու։
6. Բրոնշին պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փորհարութիւն։
7. Գլխու ցաւ Ճակտի վրայ։
8. Ախորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն։

Վերոյիշեալ ամեն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է փայծեղին մէջ, և

պէտք է յիշել թէ մեծ կարեւորութիւն ունի սխալ կերպիւ չրմբռնել հիւանդին ճիշդ կացութիւնը։ Պէտք է անմիջապէս

ՓԱՅԾԵՂԻՆ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ մը հայթայթել, որ դեղահատի մը ամենէն ազդարական ձեւն է։ Այժմեան փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ եթէ դեղահատը լաւ կերպիւ բաղադրեալ է, ամենայարմար կերպիւ կրնայ վերանորոգել փայծեղին գործողութիւնը, և այդ մասին կարելի է միշտ վստահութեան ունենալ։ Իմ կրնալս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ շինելու համար Գեղահատ մը որ լինի անմիջական և ազդու դարման մը ընդհանուր տկարութեան կամ ... համար ջղային կամ գեղերու վրայ, ուստի և շինեցի Գեղահատ մը որ զօրաւոր և ազդու դարման մ'է, և կոչեցի

ՀԷՅՏՕՔԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խնդրութիւնն լաւ են, և այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն բրած է մարդկութեան։

Ջլախտութեան, Անզօրութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, ժորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար Տոքթոր Հէյտօքի Նոր փայծեղնի դեղահատներն ամենազդու դարման են։

Մէն մի տուփ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սենթ։ Կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով։

Տառակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ՁՐԻ ԲՐ ստանալ այս Գեղահատներէն տուփ մը, եթէ մեզ գրեն իրենց անունն եւ հասցէն։

Բժշկատարական տոմս մը գրել «փայծեղնն եւ իւր դարմանը» խորագրով տետրակն։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՕՔ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆ. — կը խնդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն ընել որ Ճ. Հ. Յրանսիսի, որ միակ Գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի Հնդկաստանի պարագայի մէջ, դեղահատներն ...

ՆՈՐԹՏՏԱՅՉԻ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԼԱՄՈՒՐԻ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՏԻՆՏԼԸՐ ԵՒ ԱՍՏՐԱՊԱՏՈՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ
50

ԹՍՊՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

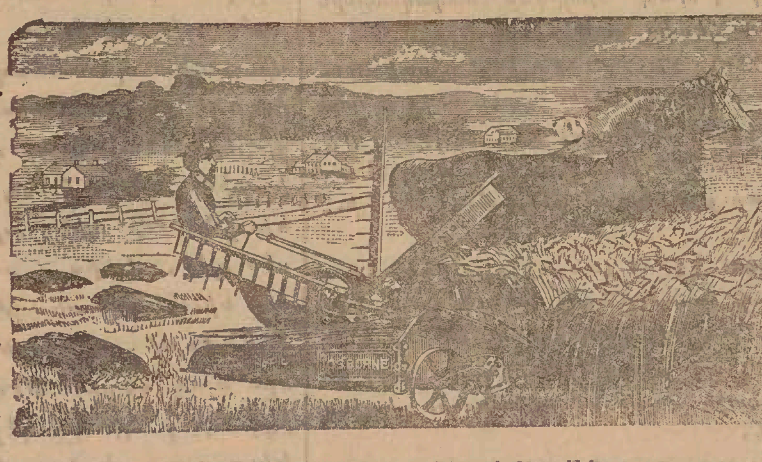

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, այսինքն 35 տէնիւմ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Միրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարց Կալաթա Եօրկանճըլար ճատտէսի Թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Եուսուֆեան խանի դիմաց Թիւ 22։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
587, Մեծ Փողոց Բերայի, ի Թէքքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Գ. Տիմիթրիոս Աթամի, տէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենազեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հօյէլաուր տաբաններ, Ճաշարանի և օրանի սեղաններ, Ամեն տեսակ լուացարաններ (լվլաօ), Զանազան յենարաններ, Հանգստաւէտ Բազմոցներ, եւ, եւ։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը շինէ յանձնարարութեամբ։

506

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

Լոնտրայի և Էտիմպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն — Անգլ. Լիր

Արտօնեալ դրամագլուխ		3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		2,500,000
Վճարեալ »	625,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194	
		6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865	
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307	
		1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնտրայի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութիւն — Անգլ. Լիր

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		3,000,000
Վճարեալ »	300,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300	
		2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206	
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572	
		771,778

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինչն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաշխուին երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու խնդրանք ընդունել։

Գրեթէ ամեն կարգի փոանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սոյն ընկերութիւն, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառ փոխադրելի ապրանքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն առած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնել ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա, Քօմիսիոն խանի առջեւ, երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՍՊԱՐ Յ. ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ԴԴՆՁԻ, ՋՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ
ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
32 Մահմուտիյէ փողոց, և 24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

Հէնրիկ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԴԱՆԱԿ ԵՐԿԱԹ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ — ԺՈՂՈՎՈՒՄ ԴԱՐԲՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

509

ԽԱՐԻԱԽ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԷՆՆԱ — Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Փրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն։

ԽԱՐԻԱԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Փրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր տարած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրել տալու մը քսան տարի յետոյ 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Փրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վեցամսեայ վճարելի կըլլին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Փրանք։

Թղթակցելու համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԻՐՔՁԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ.
Ընկերութեան ներկայացուցիչն է Ռ. ԱՏԼԷՐ

ՁՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ԼՕՖԹԸՆ ԵՒ ՋԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ
ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

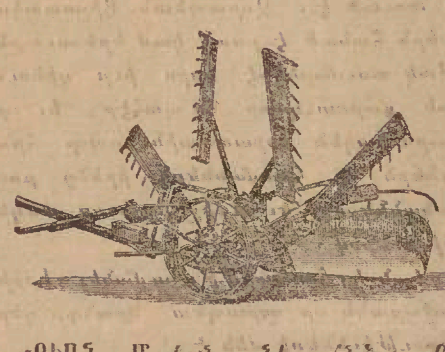

«ՐԻԱՆ Մակուռաւնեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կշռէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իւր սատակն։

502

N. 7.

Գաշընմագ, պաշ թէբի, էմրազը ճիլտի միւշիրի վէ սաչ տէօքիւլմեսի, Էմրազը մէգթիւրէ Տէյլօրին մէրհէմինին խաթիմալը իլէ սէրիէն միւտէֆի օլուր։ Բարիտան Գըլէրի սօգաղընտա 51 նումէրօլու քիմեաքեր Մ. Տէյլօրին վէ սաիր էճզաճը վէ բէրուքէր տիւքեանլարընտա պուլունուր, գալըբնտան տուղընմալը։ Զանազ ընէն Փիյաթը 20 ղուրուշ։ Եարըմ չանաղընըն Փիյաթը 12 ղուրուշ։ Տէրսաատէտը տէպօզիթօսուտուր Նըլը Ղալաթա կէօմրիւկինին գարշըսընտա Մ. Ճէրտիւթէնին մաղազասընտա տըր։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի և Մէնչէսթէրի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրօս	4000	Նեբթիւն	3000
Օսմանիէ	4000	Իեբօ	3000
Մեսոպրիօ	3250	Եգիպտոս	1700
Թիպս	3250	Լօդիօս	800
Մոկտողս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Բերա շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրիսթըր սաս հասաւ և բեռ կ'առնու Լիվըրբուլի համար։

Աբըսինիա շոգենաւն ամսոյս 12 Լիվըրբուլէն սաս կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Ռեիթս խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրբուլ

515

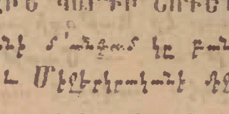

ՔԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրէն կը բանին Լիվըրբուլի և Մէնչէսթէրի միջեւ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նամիբ	2,500
Բոդնիա	4,600	Բալմիրա	5,000
Բալաքթ	2,500	Բալմիրա	3,000
Բրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարտինիա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Հեմերօրս	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեսաբ	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սէրա շոգենաւն ամսոյս 18ին Լիվըրբուլէն սաս կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Ստորագրեալն տրամադրութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ունէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայկի
փոստա խան Գալաթիա

511

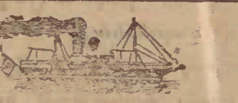

ՅՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելեան միջեւ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Գալոնեան	3700
Ալբէրիան	2500	Գալեդոնեան	3700
Անտալուզեան	2500	Կարթեան	3700
Աթենեան	2500	Իսպերիան	5500
Արաբեան	3700	Իլիրիան	5500
Պալմիրեան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լիսպոնեան	2200
Քասթելեան	800	Լիպուրնեան	2500
Սայբէրնեան	2000	Լիբանոն	800
Տուրայ	700	Օբորթօ	700
Եճիբշեան	3700	Բերսիան	3800
Ֆալիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ֆալէրնեան շոգենաւը, նաւապետ Յրայ, օգոստոս 18ին Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԼԷՅՈՒԱՐՏ ԼԷՅՅՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նեճիպ Միլլեթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Յրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Խասապօղ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Թորնըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաչման և ընկ.
Մալթա, Ռ. Ֆամիլիարի.
Շիրա, Ռ. Մ. Մավրօթորտաքոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռեիզօ և ընկ.
512

ԲԱՐԱՑԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի, Մէնչէսթէրի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքէր
Աքաբաս	2,500	Իսթեպը
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լազանիա	2,500	Ռոպսըն
Մասէտոնիա	,500	Մարշ
Բումելիա	2,800	Ֆօթերըկիլ

Պրիթանիա շոգենաւն ի մօտոյ Լիվըրբուլ պիտի մեկնի։

Այա Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվըրբուլէն սաս կ'սպասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուի ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲՕՊՊ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
513

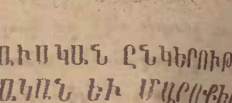

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլի և Բէրէյի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Ռոբէլ որ օգոստ. 12ին Մարսէյլէն և օգոստոս 29ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսէյլ երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէնէլէ որ պիտի մեկնի օգոստ. 27ին։

Լ'Արժան պիտի մեկնի օգոստոս 15ին ուղղակի Լը Հավր։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաքէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՐԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17–18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մահմուտ փողոց, Թիւ 141

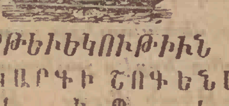

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալգոնօ	2,000	Լէրանդօ	4,500
Ալճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարգօն	2,500
Պասանիօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պօրտոլինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Կէպրս	2,600	Օրլանտօ	3,000
Կամիլլօ	2,500	Օրրանդօ	4,500
Կամէօ	2,100	Օդօս	2,000
Կատօ	2,000	Ռասրֆինդ	1,200
Կօմօ	2,700	Բոլէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քէգօ	2,800
Էրասօ	2,600	Բիդօլօ	4,400
Էրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆլօրօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօմօ	2,200	Սօրէնտօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիքէր	1,300
Հիւմպէրք	1,200	Թօրէտօ	2,800
Հիւօ	2,300	Քամէդօ	3,600
Քէլօօ	2,000	Ուէտօօ	1600
Քօճիօ	2,200	Զէբրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Օթէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն ամսոյս 5ին Հուլէն մեկնած է Մալթա, Զմիւռնիա, Կ. Պոլիս և Օտեսա երթալու համար։ Ամսոյս 22ին սաս կ'սպասուի։

Քօճօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հուլ, և ամսոյս 21ին պիտի մեկնի ի Պոլիս Օտեսա երթալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻԵ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա
514

Կառավարիչ Գ. ՉԱՄԱՆԵԱՆ
Տպագրութիւն Արեւելք Լրագրոյ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

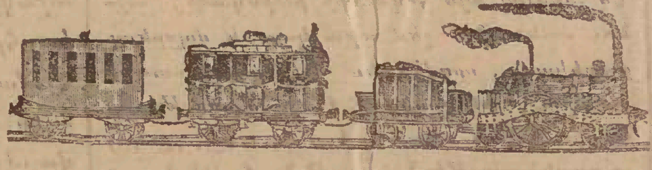

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷՅԻ
Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ յետ տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ — Առաւօտ (0–22), Իրիկուն (24–66); ժ. վ.

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 1	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30
Գումգաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի-գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46
Քոճա Մուսթաֆա փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 4	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 32	7 54
Եէտի-գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 1	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10
Այա Սթեֆանօ	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...
Քիւչիւք Չէքմէճէ	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷՅԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ — Առաւօտ (3–23), Իրիկուն (25–67); ժ. վ.

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
Քիւչիւք Չէքմէճէ	...	6 34	...	—	...	...	...	...	—	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...
Այա Սթեֆանօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 33	7 5	...
Եէտի-գուլէ	6 13	7 8	7 57	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 ...	11 44	1 45	1 44	2 16	2 52	3 22	3 48	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 12	11 48	1 19	1 48	2 20	2 56	3 25	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2
Քոճա Մուսթաֆա փաշա	6 22	7 17	7 45	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 16	11 53	1 24	1 53	2 25	3 2	3 1	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7
Եէնի-գաբու	6 2	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 21	11 56	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 1	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10
Գումգաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 24	12 1	1 2	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 29	12 10	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց միջեւ Ուրբաթ և Կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա։